

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. V.Varaniță)
instanța de apel:Curtea de Apel Chișinău (jud. I.Țurcan, Iu.Cotruță, N.Simciuc)

DECIZIE

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza civilă, la cererea depusă de Dogari Pavel, persoane interesate Casa
Națională de Asigurări Sociale, Societatea cu răspundere limitată „Ecoconstruct” și
Societatea cu răspundere limitată „Ecoproiect” cu privire la constatarea faptului care
are valoare juridică,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a
fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută
hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

c o n s t a ț ă:

La data de 08 august 2016, petiționarul Dogari Pavel, persoane interesate Casa
Națională de Asigurări Sociale, SRL „Ecoconstruct” și SRL „Ecoproiect” s-a adresat
cu cerere privind constatarea faptului care are valoare juridică, și anume faptul că a
fost angajat al НПП „ЭКО” de la 02 octombrie 1990 până la 28 decembrie 1998.

În motivarea cererii, petiționarul Dogari Pavel a indicat că, începînd cu 01
septembrie 2014 este pensionar, ce se confirmă prin legitimația seria CN nr. 179429,
eliberată de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica.

A relatat că s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru stabilirea
pensiei pentru limită de vîrstă, însă ultima la stabilirea pensiei nu i-a inclus în stagiul
de muncă perioada de timp de la 02 octombrie 1990 pînă la 28 decembrie 1998,
lucrată în cadrul organizației НПП „ЭКО”.

A susținut că, drept dovadă a faptului că în acea perioadă a activat și a fost
salariat la НПП „ЭКО”, succesori în drepturi fiind SRL „Ecoconstruct” și SRL

„Ecoproiect” este certificatul nr.235 din 03 decembrie 1997 eliberat de IIII „ЭКО”, care însă nu a fost luat în calcul de către Direcția Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, din care motiv mărimea pensiei s-a micșorat cu circa 500 de lei lunar, fiindu-i stabilită pensia lunară inițială în sumă de 736,84 de lei.

La data de 29 decembrie 2014, petiționarul s-a adresat cu o reclamație părților interesate SRL „Ecoconstruct” și SRL „Ecoproiect”, însă nu a primit răspuns.

Din considerentul că nu a primit răspuns la reclamația enunțată petiționarul a solicitat informația la Arhiva de Stat mun. Chișinău și Arhiva Națională a Republicii Moldova privind extrasul din Ordinul de angajare nr.115 din 02 decembrie 1990 și extrasul din ordinul de concediere nr.131 din 03 decembrie 1997.

Prin scrisoarea nr. 491 din 16 februarie 2016, Direcția de Arhivă Chișinău, l-a informat că documentele personalului scriptic al IIII „ЭКО” n-au fost transmise la păstrare la Direcția de Arhivă Chișinău, fapt ce face imposibilă eliberarea certificatului de salariu pentru anii 1990-1998 pe numele acestuia.

La rîndul său, Arhiva Națională a Republicii Moldova, prin scrisoarea nr.947 din 21 februarie 2016 a informat petiționarul precum că în Arhiva Națională a Republicii Moldova nu au fost predate spre păstrare documentele IIII „ЭКО” din care cauză este imposibilă eliberarea certificatelor cu privire la salariul și la stagiul de muncă pentru perioada anilor 1990-1998 a cetățeanului Dogari Pavel.

Prin hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central corectată prin încheierea din 11 iunie 2018, cererea a fost admisă, a fost constatat faptul că petiționarul Dogari Pavel a fost angajat al IIII „ЭКО” începînd cu data de 02 octombrie 1990 până la 28 decembrie 1998.

Prin decizia din 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central corectată prin încheierea din 11 iunie 2018.

La data de 20 decembrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea scoaterii cererii de pe rol, din motiv că există un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

A menționat recurentul că, cererea petiționarului privind constatarea faptului care are valoare juridică nu poate fi obiectul examinării în procedură specială, deoarece constatarea faptului este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

A mai menționat că, însuși intimatul Dogari Pavel a recunoscut că obiectul examinării în procedură specială este un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, dat fiind faptul că la data de 16 august 2017 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a acceptat în procedura contenciosului administrativ cererea de chemare în judecată depusă de Dogari Pavel împotriva Casei Naționale de

Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

La data de 04 martie 2019 Dogari Pavel a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale cu menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

La data de 22 octombrie 2018, decizia instanței de apel a fost publicată pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată”. Cauza dată poate fi găsită pe www.cac.instante.justice.md, în rubrica hotărâri.

Astfel, recursul declarat la data de 20 decembrie 2018 este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 27 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o hotărâre sub formă de încheiere cu privire la scoaterea cererii de pe rol din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. d) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să caseze decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 și 267.

În conformitate cu art. 267 lit. l) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care la examinarea pricinii în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

Din materialele cauzei rezultă că, Dogari Pavel s-a adresat în instanța de judecată cu cerere privind constatarea faptului care are valoare juridică, și anume faptul că a fost angajat al ИПЦ „ЭКО” începînd cu data de 02 octombrie 1990 până la 28 decembrie 1998, indicînd ca persoane interesate Casa Națională de Asigurări Sociale, Societatea cu răspundere limitată „Ecoconstruct” și Societatea cu răspundere limitată „Ecoproiect”.

Fiind investită cu judecarea cauzei date, prima instanță a admis cererea depusă de Dogari Pavel, constatînd faptul care are valoare juridică, și anume faptul că Dogari Pavel a fost angajat al НПП „ЭКО” începînd cu data de 02 octombrie 1990 pînă la 28 decembrie 1998.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de prima instanță, Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu apel.

Judecînd apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Curtea de Apel Chișinău, a concluzionat netemeinicia acestuia, menținînd hotărârea primei instanțe.

Colegiul constată că, soluția instanței de apel este greșită, iar o astfel de hotărîre nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 280 alin. (3) Codul de procedură civilă, dacă, la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, instanța restituie cererea sau o scoate de pe rol printr-o încheiere și explică petiționarului și persoanelor interesate dreptul lor de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă.

În conformitate cu art. 282 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească constată faptul cu valoare juridică în cazul în care:

a) acesta generează, în virtutea legii, următoarele efecte juridice: apariția, modificarea sau încetarea unor drepturi personale sau patrimoniale ale petiționarului;

b) petiționarul nu are o altă posibilitate de a obține sau de a restabili documentele care ar certifica faptul juridic a cărui constatare o solicită;

c) constatarea faptului nu este legată de soluționarea unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești.

În temeiul normelor de drept procedural enunțate, instanța de recurs notează că examinarea cererilor în procedură specială au ca condiție lipsa unui litigiu de drept.

La caz, Colegiul constată că, de fapt litigiul dintre părți a evaluat într-un litigiu de drept, deoarece la data de 12 august 2014 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica a emis decizia privind stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă a lui Dogari Pavel. În decizia dată sunt reflectate toate perioadele de activitate care au fost incluse la stabilirea pensiei. Astfel, în cazul în care petiționarul nu este de acord cu decizia privind stabilirea pensiei de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, urmează să o conteste printr-o cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Iar, conform art. 40 alin. (2) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, în caz de dezacord cu decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale asupra cererii prealabile, aceasta poate fi atacată în instanța de contencios administrativ.

Mai mult, însăși petiționarul a informat instanța de apel că s-a adresat cu acțiune în instanța de contencios administrativ și la 16 august 2017 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a acceptat în procedură cererea sa împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, la moment cauza dată este examinată în fond.

În astfel de circumstanțe, Colegiul conchide că la caz au devenit aplicabile prevederile art. 280 alin. (3) Codul de procedură civilă, existența unui litigiu de drept în situația în care Dogari Pavel nu este lipsit de posibilitatea de a contesta actele

administrative emise de Casa Națională de Asigurări Sociale în instanța de contencios administrativ.

Prin urmare, Colegiul conchide că, cererea depusă de Dogari Pavel se atribuie unui litigiu de drept, iar în situația în care se constată un litigiu ce ține de competența instanțelor judecătorești de drept comun, instanța de judecată urmează să emită o încheiere de scoatere a cererii de pe rol.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a adopta o hotărâre sub formă de încheiere prin care dispune scoaterea cererii de pe rol.

Colegiul consideră necesar de a explica lui Dogari Pavel că după înlăturarea circumstanțelor care au dus la scoaterea cererii de pe rol, poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.

În conformitate cu art. 267 lit. 1), 445 alin. (1) lit. d) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia din 03 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 26 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, în cauza civilă la cererea depusă de Dogari Pavel, persoane interesate Casa Națională de Asigurări Sociale, Societatea cu răspundere limitată „Ecoconstruct” și Societatea cu răspundere limitată „Ecoproiect” cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică și se pronunță o hotărâre sub formă de încheiere prin care:

Se dispune scoaterea de pe rol a cererii depuse de Dogari Pavel, persoane interesate Casa Națională de Asigurări Sociale, Societatea cu răspundere limitată „Ecoconstruct” și Societatea cu răspundere limitată „Ecoproiect” cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

Se explică lui Dogari Pavel că după înlăturarea circumstanțelor care au dus la scoaterea cererii de pe rol, poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale în instanța de drept comun.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Nina Vascan

Iurie Bejenaru